

ДОНЧО ЦОНЧЕВ

СИНГАПУР

chitanka.info

Има един автосервиз до бензиностанцията на девети километър, не знам дали сте забелязали. Той е в онзи тесен клин между шосетата за Самоков и Пловдив, точно зад малкия ресторант, който прилича на кораб. Бях там да ми гресират колата, видях автоматичната мивка и си викам: сега ще искам и едно миене, тая кола цяла зима стои кална. То беше един февруарски следобед, денят уж изглеждаше хубав. Трябваше да почакам и докато работата се свърши, каки-речи мръкна. Още със скриването на слънцето зад гърбицата на хоризонта зафуча един вятър, после го обърна на сняг и изведнъж сви голям студ. Нямах бърза работа, бях киснал толкова време навън — реших да вляза в „корабчето“, да пия едно кафе на топло.

Вътре в „корабчето“ беше добре, около малките масички имаше двойки. Много мразя да се набутвам по чуждите маси и макар че свободните бяха големи, седнах на една от тях. Поръчах си кафето и запалих цигара. Свириха от гръцките песни и беше много приятно.

Казах ви, че мразя да се набутвам по чуждите маси, но веднага трябва да добавя, че за сметка на това много обичам да зяпам. Винаги ми е интересно какво става наоколо и дълги часове мога да си прекарвам така — съвсем сам, където и да е. Например този път вляво от мен имаше двама араби (видях им мерцедеса още отвън), които се смееха с две наши момичета. Тези момичета бяха хубави като кукли, пушеха „Кент“ и пиеха „Плиска“. Отпред пък, до печката, седяха трима шофьори и нещо високо говореха. Ей така пред кафенцето (нафтovата печка bumti, от магнета „Сагапо, сагапо“) мога да зяпам наоколо и да си кисна, колкото си искам. Разбира се, мислейки за най-различни неща. Например за арабите и за двете момичета. Или пък за тримата шофьори от ъгъла — с гърмящите дрезгави гласове. И изобщо как в последна сметка всички в този свят се раждаме, живеем някак и накрая умираме, бълскаме се нагоре-надолу все за едно и също, оценяваме това, което имаме, едва след като то си отиде, и, общо взето, много малко време ни остава да се вгледаме добре в другите, за да познаем по-добре себе си и тъй да открием тайните правила на живота, докато не е станало късно.

Както си мислех за всичко това, един човек влезе с вълна от студа, почти не се огледа и седна при мен. „Може, нали?“ — и аз му кимнах. Той беше около петдесет и пет-шест, едър, стегнат и груб, облечен в черна шуба от шаяк, шаякът подплатен с агнешки кожи. Два

или три дена небръснат. Голяма уста, пълна със зъби. Дълъг мъжки нос и много гъсти вежди. Както гледаше с черните си очи под каскета, приличаше ми на вълк (говоря ви за животното). Мислех, че ще се опита да ми заговори (мене често ме хващат), но човекът си поръча шишчета ишише вино и се увлече дълбоко в това занимание.

След десетина минути в ресторантчето влезе още народ и едно нежно момче ме попита свободни ли са местата на масата. Казах му: „Да“, момчето кимна на две руси момичета и тримата седнаха срещу нас. Бяха облечени хубаво. Когато сервитьорът дойде, едното от момичетата каза:

— Аз искам малка водка с оранжада.

— За мене нес кафе — поръча другото. — Но захарта ми донесете отделно.

Момчето с нежните черти поиска „Плиска“ със сода, а аз изведнъж реших, че трябва да вечерям. Че мога.

— Нещо за пиене? — попита ме сервитьорът.

— Не. Само една оранжада.

Вечерта тръгна нормално. Аз пушех и си мълчах. Старият вълк с удоволствие хапваше своите шишчета и си ги поливаше с вино. Момчето и двете момичета започнаха нещо да си приказват.

— После тя ме повика у тях — каза тихо момчето. — И аз, разбира се, шат!

— Ама тя ли те повика или Муци?

— Тя, тя. Муци разбра цялата работа много по-късно.

Красавиците при арабите се изсмяха високо, единият стана и изведе едната навън.

— Отивам у тях и на вратата майка ѝ. „Добър ден, аз съм Бебо Нейков. Люси дали е в къщи?“ „О-oooo, вие ли сте Бебо Нейков, много ми е приятно, заповядайте, моля.“ И аз — бам в един голям хол.

Докато Бебо Нейков разказваше как седял в хола и чакал Люси да излезе от банята, аз се стараех да разбера кое от двете момичета му е приятелката, но това не ми се удаваше — и двете се държаха съвършено еднакво. Арабинът се върна с хубавицата. Шофьорите до печката си поръчаха още бутилки. Един от тях заприглася на сагапото. Вълкът имаше още от своите шишчета, но вече беше свършил виното. Бебо Нейков каза нещо съвсем тихичко и момичетата радостно се засмяха.

— После пак я накарах да си обуе ботушите.

— Глупости!

— Честна дума. Викам ѝ: сега обуй си ботушите и си сложи шапката.

— Ти си ужасен.

— Няма нищо ужасно, просто изведнъж така ми дойде.

— Леле!... Ако съм аз, никога няма да те послушам!

След още няколко подробности за Люсините ботуши Бебо Нейков продължи с други истории; момичетата се смееха вяло и аз си помислих, че те вече знаят всичко това — разказвал им го е друг път или пък просто сега ги мързи да му вярват. Но те не така вяло въртяха очи към съседните маси, където виждах как стърчаха, летяха, пълзяха и се препъваха погледите на непознати и в тези погледи не беше никак трудно да се открие липсата и на най-малко приличие. Бебо не виждаше всичко това или пък виждаше, но го приемаше за напълно естествено; той продължаваше страстно с онези измислени или истински истории, обуваше и събуваше поредните муцита, търкаляше ги, както си иска; приказваше и приказваше дълго, докато с думи извърши всичко това, което никога не се е вършило добре с думи. Много дълго гледах лицето му. Седеше точно насреща ми. По него добре беше написано как той винаги е имал пари за коняк — от раждането си до този миг — и винаги е бил между добре облечени, чудесно разположени люсита, и никога не е заставал пред стена, както застават толкова други момчета — с двете си голи ръце и с едничката сила в сърцето си.

Пиеше ми се (не исках заради колата), зарязах това нежно лице и се зазяпах в стария вълк. Небръснат и груб. В устата му късчетата месо се топят като масло. Погледът чупи чинията. Тъмният блясък в очите ръмжи — втората бутилка вече е до средата.

Татко наш. Корен наш хубав. Да ти е сладко!...

Още повече ми се пиеше, но твърдо си бях забранил; мислех да плащам и просто да ставам, когато в „корабчето“ влезе мой познат. Той ме видя, аз му махнах с ръка и след секунда се сместихме на голямата маса.

— Как си, какво правиш, къде си сега?

— Живо-здраво, нали знаеш, пак съм си там, дойдох да гресирам колата, реших да я измия и се отбих тук на топло. А ти?

— Ами аз съм тръгнал за Пловдив, но шофьорът поиска да се отбие в Горубляне, та докато го почакам.

— Още ли си в Пловдив?

— Не, сега съм в Ямбол.

Всъщност не помня точно коя дума от този най-обичаен наш разговор накара стария вълк да погледне живо към моя приятел, да се ухили широко с голямата си уста и да каже хрипливо:

— Як студ е сега там! Онуй поле...

— В Ямболско ли?

— Ъ-хъ.

(Пропуснах да ви кажа, че този мой познат е офицер. Службата му беше много специална, но не знам какво се случи, та го пратиха в една дисциплинарна рота за определен срок.)

— Да нямаш момче войник там?

Усмивката на стария вълк още омекна, той бръкна в шубата за цигари. Моят познат му предложи от своите и тримата запалихме по една „Ком“.

— Че... имам. По-малкият сега там служи.

— Къде точно? Може да му нося много здраве, аз утре съм там.

Соча с глава моя приятел и викам на стария вълк:

— Той е офицер, там е на работа. Може пък...

— Ами вие ще пиете ли по едно вино, а?

Вълкът се обърна към сервитьора и преди да успеем да протестираме, поръчка трета бутилка.

— Къде ти е момчето? В кое поделение?

— Абе... там е. В Ямболско. Да ви кажа и точно, ама не е много за казване.

Вече бях сигурен, че синът на този човек е тъкмо в ротата, където беше и моят приятел. Засмях се, а той изведнъж:

— Слушай, ти не си ли бащата на Антон Иванов Дяков от село Бистреник?

Устата на стария вълк зяпна и челюстта му увисна надолу. Той свали каскета си. Гъстата му коса — смесено черно и бяло — бе безпорядъчно разпилияна и приличаше на ръжена нива след много силна градушка.

— Същият е като тебе, как няма да ви позная! — продължи моят приятел. — Аз затова те попитах, като каза, че там имаш момче. Утре

ще му кажа, че сме били сега с тебе...

— Ама...

— Слушай, бай Иване, аз съм командирът на тая рота. Момчето ти е бомба. След месец и нещо срокът на наказанието изтича и преди да доизкара редовната служба, ще има малко отпуска. През април ще го видиш у вас.

Той напълни чашите и каза наздраве. Старият вълк попита защо не искам да пия и аз му обясних, че карам кола.

— А, тогаз недей — каза той. — Варди се от таквиз работи. Човек трябва да е редовен. Ей го на, мойте и двамата тъй си служиха службата все в такваз рота... Не знам какво правят, какво струват, на времето големият беше наказан, сега и малкият. Да ги бия — по са яки от мене. Да им се карам — от дума не фащат. Какво да ги правя? Не знам какво да ги правя, другарю майор.

— Капитан съм — каза моят приятел.

— Ще станеш и майор — усмихна се старият вълк, — това е най-лесната работа. Млад си. Млад човек всичко може да стане. Моят, големият, нали ви казвам, и той беше закъсал, двеста и четири дена изкара на кариерата, ама сега е с кораба чак в Сингапур! Вие сте чували Сингапур, от мене по-добре знаете къде е това Сингапур. Инженерство завърши той, по корабните машини... Е, какво, малкият калпазанин сега слуша ли там?

— Нали ти казвам, бай Иване, бомба момче имаш! Момче и половина! Тия работи могат с всекиго да се случат, важното е да издържиш. Да мине времето.

Те се чукнаха още веднъж и изпиха чашите си до дъно. Разприказваха се надълго и нашироко за най-различни неща. Офицерът разказваше дребни подробности за своя наказан войник, а бащата го зяпаше точно в устата и жадно погълъщаше дума по дума.

Бебо Нейков и момичетата продължаваха да се смеят, хубавиците вляво все тъй се слагаха на арабите.

Шофьорите до печката високо спореха, един от тях си пееше сам.

И в този почти скучен, съвсем обикновен миг на мене ми се случи да изживея едно остро чувство на радост: просто изведнъж забелязах, че покрай момичетата и момчетата, които се занимаваха с пасианси и муцита, с коняци, мерцедеси и насырчително изнасилени погледи, покрай тези момичета и момчета все още съществуваха и

онези мъже, за които всекиму е приятно да мисли. Които пият три бутилки вино, без да им мигне окото. Които водят българските кораби до Сингапур и обратно.

Мъжете, които пеят дрезгаво в големите си шуби край печката, след като бавно са лазили с тежките камиони по снежния път, но както винаги са излазили и са закарали където каквото трябва.

Моят познат стана и каза, че му било време да тръгва. Сбогува се с нас и обеща да носи много поздрави на Антон Иванов Дяков от село Бистреник. Към тези поздрави старият вълк прибави две петолевки. След малко и той уреди своята сметка, наложи си каскета и стана. Когато вратата на ресторант се отвори и февруарската вечер зъбато зяпна през нея, старият вълк се обърна към мен, кимна ми още веднъж и лъскавите очи ме погледнаха тъй, както навсярно поглеждат към собствените му синове. Впрочем аз също имах чувството, че съм седял тук с моя баща.

После платих и си тръгнах. Седнах в колата и тя затропа към града. В светлината на фаровете имаше сняг, вятрът силно фучеше. Макар че нищо не бях пил, освен оранжада, изведенъж ми дойде кеф да си пея. И наистина му ударих една песен. Тя беше ту тъжна, ту весела. Ту много нежна, ту невъздържано груба. Миришеше на мъка и добри надежди. И — това го смяtam за най-важно — такава песен всъщност въобще нямаше. В момента сам си я съчинявах, просто така ми дойде. Разбира се, тя нямаше и думи, затова си я карах с „ла-ла-ла“, а понякога „ах“ или „ох“ — какъвто звук ми идваше на гърлото.

За важно смяtam още и това, че изведенъж и завинаги я запомних. Дори наопаки на всичките логични правила за човешката памет — вместо постепенно да я забравям, аз постепенно все по-добре я запомням. И много лесно мога да ви заявя, че тази песен е една от най-любимите ми песни. Особено обичам да си я пея, когато си спомня, че съм грешил, и когато отново повярвам, че са ме оскърбявали.

За да не я бъркам сред другите и за да я виждам бързо, отдалеч, когато погледна към немногото хубави песни в живота си, турил съм ѝ заглавието:

„Песен за стари вълк, особено за неговите двама синове, освен това за Бебо и за другите, които бяха там, а също тъй и за шофьорите на тежките коли по хълзгавия стръмен снежен път, хей, най-много за

шофьорите, които винаги пристигат, и — разбира се — за синовете на бащите ни и тъй нататък все за синовете на земята ни.“

(Рефрен: Които пристигат, които пристигат!)

А веднъж разказах всичко това на един приятел и той направо ми се изсмя. Другото, вика, както и да е, но заглавието ти е ужасно. Непоправимо дълго, нали разбираш? Да знаеш, че никой няма да ти запомни такова заглавие, пък ако ще, и със захар да е написано.

Тогава мислих още много за моята песен — денем и нощем, с кожух и по банска гащета, весел и тъжен, в дъжда и на слънцето — и чак накрая разбрах, че би било съвсем същото, ако заглавието е:

„Сингапур, Сингапур...“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.